

סא"ל בעז זלמנוביץ ורס"ן עוזי בן-שלום

כר ה י י נ ו

הספר "פלוגה י' בסופה", אודות לוחמי פלוגת חרמ"ש של גדוד 79 בחזית הדרום של מלחמת יום הכיפורים, אינו בא חשבון. הוא אינו מתיימר וגם לא מבקש לרפא. הוא פשוט

עם חיילים מוכרים, נשמרת דבקות במשימה ורצון לחימה בקרב האנשים. עיון בנושא מבהיר, כי לכידות מתקיימת לא רק עם קבוצת חיילים מוכרת, אלא גם עם ישויות מופשטות יותר, שאינן תלויות בדמות זו או אחרת.

רוח לחימה: נאמנות, אמונה ורעות

הלוחמים והנופלים בספר מציגים דיוקן נאמן של החברה הישראלית. אלו "יפי הבלורית והתואר" של מלחמת יום הכיפורים - וכן של צה"ל היום. הם באים מכל מקום בישראל ומכל קבוצה ועדה. בדרך מופלאה ולא מובנת הם מתגבשים ליחידה לוחמת, וממשיכים להילחם גם כיחידים וקבוצות קטנות לאחר התפוררות הפלוגה. הספר מאפשר לנו לראות אותם ולעקוב בסקרנות על קורותיהם מאז. בספר תיאורים של קרבות קשים בדרך אל המעוזים, בחווה הסינית, בתעלה ועל אדמות מצרים. מה מאפשר לחייל להלחם בעוז בסדרת קרבות כזו? האם אלו החברים? המפקדים? הנאמנות האידיאולוגית? קשה להשיב על כך. אך תהיה התשובה אשר תהיה, ניתן ללמוד מן הספר על כוחו ועוצמתו של צה"ל במלחמה. זהו כוח שאינו תלוי רק בנשק ובטכנולוגיה מתקדמת. הללו מצויים בידינו בשפע שאין דוגמתו בתולדות צה"ל מעולם. זהו כוח שנבע מארגון המשלב נאמנות למדינה, אמונה במטרותיה עם רעות ונחישות אישית וקבוצתית. התעמקות בספר הזה רומזת על כך שעוצמתו של צה"ל לא מותנה בטכנולוגיה אלא בנכונות ההקרבה של מפקדיו ולוחמיו.

זיכרון: ככל שנוקף הזמן

בספר בווערות שתי להבות: להבת המלחמה ולהבת הזיכרון. עיון בעלילה מזכיר לכל בר דעת כיצד נערכת מלחמה כזו ומה היא באמת. מתוך כך, יכול כל מפקד להבין מה נדרש ממנו ולפעול מראש על מנת להכין לקראתה את עצמו ואת פקודיו. אך העבר ארוג כאן בזיכרון שהוא עניין של היום, של ההווה בישראל אחרי שנות דור. ולכן, בספרי זיכרונות רבים, ככל שנוקף הזמן גוברת להבת הזיכרון על להבת המלחמה. מתוך כך, היא יכולה לעוות את זיכרון אש המלחמה למטרות של מאבקים, "זיכרון הנפש" וטינה. לא בספר הזה! הספר כתוב לאור הזיכרון ואף שלא נעדרת ממנו ביקורת מפוכחת ומודעות לכשלי המלחמה, הרי שהוא מוקדש לזיכרון נאמן של הפלוגה במלחמה.

אחרי שריפות חוזרים החיים וצומחים בין הסלעים. בקצה ספרו של דרורי צדה את עינינו שורה צנועה: 4.12.73 (יום ג'). בתאריך זה נערך לנו טקס בגדוד בו חולקו לנו דרגות רב"ט כבוגרי המלחמה. (עמ' 184). בלשון פשוטה ולא נמהרת, ללא מליצות וללא הגזמה ומתוך רצון לא לשכוח דבר, נפרשות לעיני הקורא כל העובדות. חיילים שחזרו מן הגדול בקרבות מקבלים דרגות בטקס צבאי. אלו דרגות זוטרות. דרגות רב"ט. מן הסתם, יכולים חיילים מקצועיים לעבור שנים בשירות צבאי ולא לחוות אפס קצהו ממה שחוו החיילים הללו, שיצאו בשירות לעבר התעלה וכל איש שני בהם נפל או נפצע בקרב. נדמה שזו הגדולה של הספר הפשוט הזה: הוא אינו בא חשבון. הוא אינו מתלונן. הוא אינו מתיימר ואין הוא מבקש לרפא. הוא רוצה - ומצליח - להיות מה שהוא: יד זיכרון. בפשטות, בנאמנות, בלי מילים גדולות וללא דמעות. הוא מזכיר לנו לא רק באמת נעשה דבר המלחמה ההיא ואולי גם בזכות מי - הקצינים והחיילים בחזית

מלחמת יום הכיפורים שהתקיימה לפני 37 שנים, היא המלחמה האחרונה שבה נלחם צה"ל במלוא עוצמתו מול צבאות סדירים - מצרים וסוריה. לימוד לקחי המלחמה חשוב ביותר לאיש הצבא המקצועי. גם התבוננות באדם בקרב היא חלק מהלימוד של המקצוע הקשה בעולם, המחייב את המפקדים להכיר את פקודיהם, את התנהגותם תחת אש, ובסופו של דבר (ואולי בתחילתו) לשלוח אותם לסכן את חייהם.

רשומון

"פלוגה י' בסופה"

עופר דרורי, 2005 הוצאת המחבר

הספר "פלוגה י' בסופה" מהווה יד לזכר חיילי פלוגת החרמ"ש של גדוד 79 ("סופה") אשר לחמו בחזית הדרום של מלחמת יום הכיפורים. המחבר, איש הפלוגה, חקר וליקט את מירב העדויות על לחימת חבריו לפלוגה, ומקץ 32 שנים פרסם אותם בספר מופלא זה. זהו ספר בכריכה רכה, שיצא בהוצאה פרטית וצנועה והוא חף מיומרה. בנימה שקולה ובשפה בהירה מתוארים לנגד עינינו הסיפורים והזיכרונות של לוחמי

הפלוגה ומפקדיה. רשומון מפורט ומורכב של קטעי עדויות. אך צניעותו של הספר מטעה, מכיוון שעבודת המחקר היסודית והתייעוד המפורט של המחבר מעמיקים מאוד. לכן, זהו תיעוד חשוב של אחד מסיפורי הקרבות המרכזיים בתולדות צה"ל והוא יכול לשמש ספר לימוד חשוב לכל קצין בזרוע היבשה, אם רק יבקש ללמוד על פניה של המלחמה. קיימים שלושה כיוונים חשובים בספר שאותם נדגיש: לכידות, רוח לחימה וזיכרון.

לכידות: משימה לא פשוטה

כאשר מבקשים לתאר ארגון צבאי לוחם עושים שימוש מיידני - "מובן מאליו" במושגים של לכידות. זהו תיאור אשר בבסיסו "לגיון" לוחמים ממושמע בו כל הפרטים פועלים כאיש אחד. אך התיאור האידיאלי לעתים מטעה מאוד. במצבי לחימה קשים לא פשוט לשמר לכידות עם יחידת מקור והספר מדגים זאת באופן מעולה ביותר. הספר הוא תשבץ מפורט של עלילות נפרדות ללא קשר פיסי של יחידים, זוגות, חוליות, כיתות ומחלקות שלחמו בנפרד. הלכידות של פלוגה י' נשמרת באופן רעיוני ולא מוחשי. יתר על כן, ככל שגוברת שחיקת הכוחות כך מופיעים חיילי תגבורת והופכים את הפלוגה לגוף שונה לגמרי ממה שהיה ערב המלחמה. כמו כן, רבים מאנשי הפלוגה מצטרפים למגוון יחידות אחרות וכל אחד ממשיך במשימותיו. המערבלת המאפיינת את התיאור נכונה גם ביחס לציוד הלחימה: חלק גדול מתיאורי הפעולה של כל אחד מן הכוחות נסב על פגיעה בנגמ"שים, אשר לאחריה הכלים מוחלפים ולעתים מוצאים, מתקנים או "משלימים" אותם, ואז ממשיכים.

רק לאחר המלחמה נפגשים אנשי הפלוגה שוב. במערכה הקשה נספו 18 לוחמים ועוד 31 נפצעו, בהם מרבית הקצינים. ובכל זאת, ללא לכידות

סא"ל זלמנוביץ הוא ראש ענף תו"ל בסיס באמ"ץ ורס"ן ד"ר בן-שלום הוא רמ"ד תפיסות במחלקת תו"ל ותפיסות